

**СЪСТЕЗАНИЕ ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА „Аз съм българче“
Плевен**

06.03.2016г.

ТЕСТ ЗА ЧЕТВЪРТИ КЛАС

Училище:

Име:.....

Мили приятели, през настоящата година отбелязваме 130 години от рождението на големия български писател Ран Босилек. Да се насладим на творчеството му!

Прочетете внимателно текста и отговорете на въпросите след него.

Умният селянин

Едно време имало цар. Царедворците често го безпокоели с молби, които били вредни за народа.

Веднъж се явили при него трима царедворци с такива просби. Царят ги поканил да го придружат на разходка във от града, по полето.

Като вървели, те видели един старец, който орял с два чифта волове. Царят изведнъж познал селянина, който на младини бил един от най-добрите му войници и се бил прочул с това, че във време на почивка размивал другарите си със своите остроумни приказки и шеги. Царят пристъпил към стареца и го попитал:

- Е, приятелю, докъде стига далечината?
- Само до рогата на първия чифт волове, царю честити!
- А колко останаха от тридесетте и два?
- Само дванадесет останаха.
- Но трите кози все още можеш да острижеш, нали?
- С акъл бръснач, направлям го.

Царят се засмял и продължил разходката си. В двореца казал на царедворците, че ако отгатнат що е приказвал със стареца, ще изпълни желанията им.

Мислили царедворците. Не могли да отгатнат. Отишли при селянина. Намерили го на полето и го запитали какво значи първият въпрос. За разтълкуването му старецът поискал сто жълтици. Дали му.

- Когато бях млад, далечината стигаше за мене хей дотам, чак зад планините. Очите ми бяха силни и аз виждах всичко. Ала сега съм стар, изнемощял и далечината стига за мене до рогата на първия чифт волове, защото по-нататък не виждам.

За отговора на втория въпрос старецът поискал двеста жълтици. Царедворците се намусили, но нямало какво да правят, дали му парите.

- Царят искаше да знае колко зъби имам. По-напред имах тридесет и два, а сега са ми останали само дванадесет.

- Та това било лесно за отгатване – рекли болярите. – Разтълкувай ни третия въпрос, който е най-труден!

- Наистина е труден – отговорил старецът – и за по-малко от триста жълтици няма да ви го обясня.

Царедворците се принудили да му наброят жълтиците.

Тогава старецът се усмихнал и рекъл:

- Под трите кози царят разбираше вас тримата и ме попита дали съм още хитър, за да извлека полза от вашата глупост.

Ран Босилек

1. **Какви били просбите на царедворците ?**

а/ да придружат царя вѐн от града;

б/ да придружат царя по полето;

в/ вредни за народа.

2. **С какво се прочул селянинът на младини? Препишете доказателството, като използвате текста.**

.....
.....

3. **Какво означава отговорът на селянина на въпроса: „А колко останаха от тридесетте и два?“?**

.....
.....
.....

4. **Какво качество у селянина проверява царят с третия въпрос?**

.....

5. **Кое е сравнено с далечина?**

а/ хоризонтът;

б/ зрението на стареца;

в/ далновидността на царедворците.

6. **Препишете думата от текста, по която можем да съдим за чувствата, които изпитват царедворците, когато плащат за разясненията на стареца по втория въпрос на царя. Напишете два нейни синонима / близкозначни думи/ .**

.....

7. **Посочете думата, която показва кое качество у царедворците е осмяно? Запишете неин антоним.**

.....

8. **Превърнете подчертаното изречение от текста в подбудително.**

.....

9. **От посочените думи препишете сродните.**

стар, стара, старец, старост, старостта, старица, старицата, старецът, старинен, старее.

.....

10. От дадените **непроизводни думи с подходящи представки или наставки образувайте по едно прилагателно име и по един глагол.**

ум -

цар -

11. От думите *разтълкувай, изнемощял и царедворци* **препишете сложната .**

.....

12. **Свържете едно прилагателно и едно съществително име така, че полученото словосъчетание да е в преносно значение. Употребете го в изречение.**

дървена рокля

гореща баница

синя прегръдка

.....

.....

13. **Подчертайте подлога в изречението:**

Посред нощ, право на дървото, долетяло едно светло като слънце златно пиле.

14. **Кое изречение е сложно?**

а/ Царската дъщеря и сладкогласното птиче били два пъти по-хубави от златната клетка.

б/ Каква е тая работа, дете ме доведе до това богато царство?

в/ Такава красива принцеса, такъв снажен юнак и такъв хубав кон никое царство нямало.

15. **Прочетете изречението. Препишете глаголите в съответната колонка на таблицата. Запишете ги и в другите колони според посочените в тях време, лице и число.**

И венци ще увиваме, глави патилански с цветя ще покриваме.

Сегашно време, Зл., ед.ч.	Минало свършено време, 2л., мн.ч.	Минало несвършено време, 2л., ед.ч	Бъдеще време, Лице, число

16. **Поправете грешките в текста.**

Момичето завартяло чекръчето и зарасказвало за прочута с хубоста си девоика. Когато се засмивала, трендафил цвѣтял на нейните усни а когато плачела ронела скъпоцени перли от очите си.

Момъка вече неслучал. По добър човек от нея не познавал.

Ключ за верните отговори – 4 клас

1. В
2. Прочул се “ с това, че във време на почивка размивал другарите си със своите остроумни приказки и шеги“.
3. Царят искал да знае колко са зъбите на стареца. На младини имал тридесет и два, а сега – само дванадесет.
4. Хитрост /ум, находчивост/
5. Б
6. „намусили“ – навъсили, намръщили, нацупили
7. „глупост“ – ум, разум, интелект
8. Приема се всяка подбуда – молба, заповед, забрана, съвет. Пример: Царедворци, набройте му жълтиците!
9. стар, старец, старост, старица, старинен, старее
10. ум: умен, умувам ; цар: царски, царувам /и варианти/
11. царедворци
12. гореща прегръдка; Употреба в изречение, пример: Веднага щом слезе от влака, се намери в горещата прегръдка на посрещача си.
13. птиче
14. Б
15. Бъд.вр.: ще увиваме, ще покриваме
Сег.вр., 3 л., ед.ч.: увива, покрива
Мин.св.вр., 2л.,мн.ч.: увихте, покрихте
Мин. несв.вр.,2 л.,ед.ч.: увиваше, покриваше
16. завъртяло, заразказвало, хубостта, девойка, цъфтял, устни, ...,а..., ... - ..., скъпоценни, момъкът, не слушал, по-добър.
Момичето завъртяло чекръчето и заразказвало за прочута с хубостта си девојка. Когато се засмивала, трендафил цъфтял на нейните усни _ а когато плачела _ ронела скъпоценни перли от очите си.
Момъка вече неслушал. По добър човек от нея не познавал.

Критерии за оценка

1.	В	1т.
2.	За ориентиране в текста За правопис	1т. 1т.
3.	За верен по смисъл отговор За правопис	1т. 1т.
4.	Посочено качество	1т.
5.	Б	1т.
6.	За вярно посочена дума За вярно посочени два синонима	2т. 2т.
7.	За вярно посочено качество За антоним	2т. 1т.
8.	Съставено подбудително изречение	1т.
9.	За вярно посочени шест сродни думи	6т.
10.	За вярно образувани две прилагателни имена и два глагола	4т.
11.	За вярно посочена сложна дума	1т.
12.	За вярно посочено словосъчетание За вярно употребено в изречение словосъчетание	1т. 1т.
13.	За вярно подчертан подлог	1т.
14.	Б	1т.
15.	За вярно посочени осем форми на глаголи	8т.
16.	За правопис на гласни: завъртяло За правопис на представки: заразказвало Членуване на съществителни имена от женски род: хубостта За правопис на й: девойка Правопис на съгласни : цъфтял, Правопис на струпани съгласни: устни Пунктуация на сложно изречение: запетая и тире Двойно –нн-: скъпоценни Членуване: момъкът Отрицателна форма на глагол: не слушал Степенуване: по-добър <i><u>Забележка: Отнемане по една точка при всяка друга допусната грешка.</u></i>	1т. 1т. 1т. 1т. 1т. 1т. 2т. 1т. 1т. 1т. 1т. 1т.

Общо: 50 точки